

Mozaiklerin iadesi karar aşamasında

Time Dergisi'nin haberine göre kendisini Kıbrıs'ın resmi arkeoloğu olarak tanıtan Aydın Dikmen tarafından satışa çıkarılan mozaikler, Hollandalı Rijn'in eline geçmişti. Bir süre sonra da Amerikalı zengin Peg Goldberg 1.2 milyon dolara satın almıştı.

Dış Haberler Servisi — Amerika'da Indianapolis eyaleti federal mahkemesinin, Kıbrıs'ta bir Yunan Ortodoks kilisesinden çalınarak Amerikalı bir koleksiyoncuya satılan değer biçilemeyen mozaiklerin geri verilip verilmeyeceği konusundaki kararı merakla bekleniyor.

Time Dergisi'nin haberine göre kendisini Kıbrıs'ın resmi arkeoloğu olarak tanıtan **Aydın Dikmen** tarafından Cenevre Havaalanı'nda 1.2 milyon dolara satın alınmıştı.

Bir süre sonra Kıbrıs Rum hükümeti ve Yunan Ortodoks Kilisesi, mozaiklerin Kıbrıs Türk kesiminden alındığını ileri sürerek geri verilmelerini talep etti. Olayı inceleyen Indianapolis federal savcısı, tarafların ve uzmanların görüşlerine başvurduktan sonra iki hafta önce kanıtları değerlendirmeye başladı.

Time'a göre Kıbrıs mozaiklerinin gerçekten kimin malı olduğu tartışmalı bir konu. Mozaikler, onları yüzyıllardır koruyan kilisenin mi, yoksa bölgeyi 1974'ten bu yana kontrolünde tutan Türklerin mi? Ya da mozaikleri dürüst bir şekilde satın aldığı anda ısrar eden Peg Goldberg'in mi?

Amerikalı zengin Peg Goldberg 1988 yılının haziran ayında yüklü bir banka cüzdanıyla Avrupa'ya gelmiş ve sanat eseri satın almak için uzmanlarla görüşmeye başlamıştı. Goldberg'in karşısına bir süre sonra Hollandalı sanat eserleri satıcısı Michel van Rijn çıkmış ve kendisine Kıbrıs kökenli dört değerli mo-

zaik göstermişti. 6. yüzyıla ait bu mozaiklere ilk görüşte tutulan "Peg Goldberg kendisini baba tarafından Rembrandt'ın, anne tarafından Rubens'in akrabası olarak tanıtan Van Rijn'e güvenmişti. Özellikle Van Rijn'in bir Fransız mahkemesinin kendisi hakkında sanat sahtekârlığı suçlamasında bulunduğunu itiraf etmesinden çok etkilenmişti. Mozaiklerin kaynağını araştıran Goldberg'e, bunların Aydın Dikmen tarafından satıldığı söylenmiş, fakat bu kişinin sanat eserleri kaçakçılığı yaptığı gerekçeyle defalarca kovuşturmaya uğradığı saklanmıştı. Peg Goldberg çalınmış bir mal satın almak istemediği için Amerikan, İsviçre, Batı Almanya ve Türk gümrük yetkililerinden mozaikler hakkında bilgi istemiş ve hatta sanat hırsızlığı konusunda çalışan Uluslararası Sanat Araştırmaları Kuruluşu'na başvurmuştu. Hiçbir uyarı olmayınca mozaikleri satın almaya karar vermiş ve Kıbrıs hükümetini veya Yunan Ortodoks Kilisesini bilgilendirmeyi akıl edememişti.

Sonunda ikna olan Peg Goldberg mozaikleri Dikmen'den Cenevre Havaalanı'nda 1.2 milyon dolar ödeyerek satın almıştı. İsviçre kanunlarına göre eğer satın alan kişi malın yasal yollardan elde edildiğine eminse, satıcı malın yasal sahibi olsun veya olmasın satış yasal kabul ediliyordu.

Peg Goldberg'in bu iddialarına ve Kıbrıs Rum hükümetinin isteklerini değerlendirmeye çalışan Amerikan mahkemesi öncelikle olayın kimin yetki alanına girdiğine karar verecek.